

ARADUL

...Cei ce cred că și azi e de ajuns să fii obraznic pentru a reuși în politică, — se înșală!...

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA:

ARAD, Str. Eminescu No. 18.

Telefon: 266.

Organ al Asociației »Infrățirea«
Apare săptămânal.

ABONAMENTE:

Pentru particulari:	Pentru autorități și instituții
150 Lm. 1 An	250 Lm. 1 An
80 " 6 Luni	140 " 6 Luni
40 " 3 Luni	70 " 3 Luni

In străinătate dublu.

Temeri nejustificate.

Luptele electorale încă nu și-au luat începutul și agitațiile sterile menite să compromită acțiunea de purificare a vieții noastre politice ornită de actualul guvern răsufală toate răspântiile. Cum gogorița dictaturii care a fost calul de călărie al celor nemulțumiți mai mult decât de trecut, azi, după declarațiile categorice ale M. S. Regelui, nu mai sperie pe nimeni, era prea tărâșt să se găsească alte lozinci, apăsătoare a zăpăci lumea și a situația disperată a pescuitorilor în ape tulburi. Prilejul s'a dat deodată cu încheierea cartelului electoral cu liberalii. Corul nemulțumiților și-a putut astfel completa disonanța cu o nouă notă stridentă: guvernul Iorga e un guvern liberal deghizat. De-aia de noi gândul de a comite o aberație desmintită categoric de atitudinea consecventă a care dl. Iorga a dovedit-o ani de-a rândul în viața politică. Viitorul va dovedi cu prisosință adevărul acestor afirmații, pentru o săptămână de guvernare fost suficientă să destrame legenda dictaturii. Suntem ferm convinși, că gândul călăuzitor care a determinat pe dl. Iorga de-a accepta formarea guvernului, va rămâne, pe lângă toate pacturile electorale ce s'au încheiat și se vor mai încheia, și în viitor principul de guvernare al acestui urbat de stat, care se ridică maiestros deasupra tuturor partidelor politice. Trebuie să avem încă încrederea că dl. Iorga va putea să aducă acea regenerare pulsul vieții noastre publice, după care este însetat astăzi fiecare cetățean care-și iubește țara. Înțelegem pe care în această privință ne-o oferă dl. Iorga și sfetșii săi e atât de mare, încât trebuie să fii orbit de patimi pentru a o nesocoti.

Dar chiar pacturile electorale încheiate sunt o dovadă de încredere în guvernul de-a asigura viața noastră publice cadre prielnice pentru o activitate normală. Și reținem un singur lucru, că celelalte metode vrednice de încrederea țării, s'au putut emancipa de sub sesia concepțiilor politice din trecut, pentru a facilita, prin sprijinul lor înțelegător, posibilitatea viitorului parlament să fie într-o mai desăvârșită măsură expresiunea a voinței neamului. Cartelurile n'au alt rost decât a viitorului parlament prin eliminarea luptelor electorale fratricide din aspect al unei pluralități de voințe, cu nuanțări hotărâte toate organizările politice sociale din țară. Este acesta

Situația Politică.

Cartelul cu liberalii — Situația locală — Conferința Micii Înțelegeri.

Chestiunile electorale, au predominat, întreaga săptămână. La tot cazul credința unor cercuri politice interesate și a unor naivi, că actualul Guvern nu va câștiga majoritățile necesare în alegerile apropiate, e pe cale de a dispărea cu desăvârșire. Dovada acestei clarificări a situației o constituie și atacurile vehemente, ce o duc împotriva Guvernului partidele rămase în opoziție. Reușita Guvernului actual în alegeri Partidele o consideră cu drept cuvânt o condamnare a „activității” lor din partea opiniei publice. De aceea sunt atât de desperate atacurile presei lor. Ziarele „Independente” — vorba vine, — continuă cu înepăturile împotriva Guvernului, fiindcă directorii lor, dedați de cârmulrea trecută la primirea de mandate — „mită” de tăcere sau de atitudine favorabilă, — nu se pot împăca cu situația de a rămâne pe din afară, când e atât de confortabil, mai ales dacă locuiești în București, și ești director ori proprietar de gazetă, — să dispui și de un mandat de deputat.

Guvernul a încheiat pact electoral cu Partidul Național Liberal și cu minoritatea germană, ceea ce este considerat drept succes deosebit pe seama acestora. E vorba ca să se încheie

primul pas spre parlamentul ideal menit a accidentaliza viața noastră politică, atât de compromisă în timpul din urmă.

Este de sine înțeles că după alegeri, fiecare grupare din compoziția viitoare a uniunii parlamentare, își va relua deplina libertate de acțiune, detașându-se distinct spre rolurile ce li se cuvine: deoparte grupul uniunii naționale hotărât de-a munci spre binele țării, de alta opoziția care a colaborat la alegeri cu guvernul, a cărei menire e să supravegheze cu toată severitatea actele noilor guvernatori, fără a se deda la violențe și sabotări cari au dat în atâtea rânduri vieții noastre parlamentare un aspect dintre cele mai respingătoare. În felul acesta se poate realiza acea destindere în viața noastră politică, singură în stare să asigure viitorul parlament toate elementele necesare pentru o activitate normală. Or, această împreună lucrare, ferită de izbucniri violente și cheltuieli zadarnice de energii, este indispensabilă pentru seria de realizări pe care si le-a propus în programul său de muncă, cel mai activ și neobosit dintre bărbații de stat pe care i-a avut vreodată neamul românesc.

pact și cu gruparea țărănistă a d-lui Dr. Lupu.

În Arad nu s'a stabilit în mod definitiv toate listele, ba nici capetele de listă prezentate, par a nu fi susținute. Dl. Ministru Ionescu-Șișești sosește Joi 14 crt la Arad, pentru a stabili lista oficială a Guvernului. Sperăm, că toți autocandidații, cari nu însemnează nici aport electoral, nici intelectual ori moral, vor fi suprimați. Nu ne putem închipui, ca intelectualii locali, — cari cu toții au datoria de a sprijini pe marele cărturar Prof. N. Iorga, — să tolereze, ca oameni certați cu bun simț și cu cele mai elementare datorii de român, să se afișeze zilnic prin presa locală minoritară, care-și bate joc de asemenea exhibiții ignobile — când deputat ori senator, când prefect, când primar, și poate mâine-poimâine ministru. Celce cunoaște pe dl. Prof. Iorga și activitatea sa culturală nu se poate preta la astfel de acte; celce crede, că și azi mai e destul ca să fi obraznic ca să poți reuși în politică, — se înșală. Parlamentul dlui Iorga nu trebuie compromis cu oameni anticulturali ori nedemni. Cel puțin noi care am pledat și pledăm pentru intelectualizarea politicii nu ne vom putea da votul unor ariviști. Aceștia trebuie scoși din circulație pentru totdeauna.

Conferința Micii Antante ținută la București, a decurs în cea mai cordială atmosferă. Declarațiile ministrilor de externe ale celor două țări participante: Jugoslavia și Cehoslovacia, arată că cele trei state sunt perfect mulțumite de rezultatul conferinței. Îndeosebi sunt categorice declarațiile dlui Ministru E. Beneș. Contractul avut de Ministrul plenipotențiar al Franței cu delegații celor trei țări, cari compun Mica Antantă; apoi întâlnirea Marilor Șefi de Stat Major ale Armatelor Micii Antante sunt semnificative.

Păcat că cu această manifestare impunătoare, a coincis și un moment penibil, cel al venirii delegației germane pentru continuarea tratativelor convenției comerciale germano-române. Motive de politică externă nu permitau aceasta coincidență și e păcat că nu s'a constatat în timp util această imposibilitate, pentru a evita supărarea ce s'a produs, și de care nu aveam trebuință. Doar Franța a avut ocazia să se convingă, de francofilia actualului Guvern.

□ cu prilejul »Zilei Eroilor« la 21. Mai va vorbi în Palatul cultural din Arad, dl. Căpitan Popovici T. Nicolae.

In atențiunea Dlui Primar al Aradului.

Actuala conducere a municipiului Arad și-a dat toate silințele ca să înfrumuseze orașul nostru și cu multă satisfacție constatăm că s'au realizat multe lucruri bune și frumoase. În special slăbiciunea Dlui Primar pentru flori a transformat centrul orașului într-o grădină plăcută. Vechiul tramvai a fost înlocuit cu autobuse, străzile sunt stropite cu autocisterne etc. etc.

S'a trecut însă cu vederea un lucru și neiuarea de măsuri pentru a-l îndrepta ne face să scriem aceste rânduri. Iată despre ce este vorba domnule primar: Avem în orașul nostru o fabrică de zahăr situată pe malul Mureșului. Toată sfera folosită după fermentație având un miros puturos extraordinar este cărată prin orașul nostru în căruțe deschise. Tot orașul este infectat de putoare, în schimbul căreia fabrica de zahăr încasează bani dela țărani cari o cumpără. Străzile orașului sunt pline de zeamă puturoasă ce se scurge din aceste căruțe, ba pe alocurea se văd grămezi întregi de sferă puturoasă căzută din căruțe.

Suntem informați că sub trecuta conducere a Municipiului, cineva a înaintat o scrisoare primarului de pe atunci atrăgându-i atențiunea asupra acestui fapt și a primit răspunsul oficial că și *automobilele dau fum de benzină care miroase, însă pentru aceasta se pot opri automobilele din circulație?!!*

Această comparație și concluzie vorbește singură despre autorii săi.

Acum să atragem Domniei Voastre atențiunea asupra acestui fapt, rugându-vă a lua imediat măsuri ca orașul să nu mai fie infectat în timpul verii, căci dacă suntem lipsiți de alie bunătați, cum este apa, să nu fim lipsiți și de aerul pe care-l respirăm. Florile nu vor fi de nici-un efect atâta timp cât pe petalele lor se prelinge zeama puturoasă dela fabrica de zahăr. Mureșul este destul de mare ca să poată înghiți murdăria orașului și a fabricii de zahăr, nu mai este nevoie s'o împrăștiem pe străzi.

Ne place să ne exprimăm convingerea, că măcar în dragostea pentru grădinile orașului veți înlătura această infectare a lor.

In slujba atei religii

Munte...

In spațiu cași în timp, ce urlași esti, Munte!

Și, drept podoabă vrednică de Time, în înțelepciunea ei divină, Natura Te-a îmbrăcat în Codri.

Blestemați să fie, ei și tot neamul lor, cei ce pângăresc sfîntenia Mantelului, despuindu-l de cea mai minunată realizare a Naturii: Pădurea!

Tr. M.

Religioase — Culturale.

Sufletul creștinesc trebuie să crească.

Minunat îndemn se desprinde din firea ce ne încunjură. Pretutindeni zvăcnește puterea de viață. Firicelul de iarbă, florile câmpului, pomii grădinilor și arborii pădurii cresc, înverzesc, înfloresc... O putere lăuntrică îi împinge să crească, să devină mai mari, mai frumoși, mai desăvârșiți.

Și omul este animat de aceeași putere spre a crește. Și el își are vremea de înmugurire; primăvara, care îi trezește puterile vieții, și toamna aducătoare de roade...

Dar cei mulți își iau partea de creștere, de dezvoltare numai după trup și sporesc numai cu spiritul, nu cresc și cu sufletul. Sufletul adeseori rămâne ca un biet privitor dela țarm, cum trupul și spiritul omenesc își iau avânt pe întinsa mare a vieții și-și desfășoară puterile la maximum de afirmare; iar el, sufletul stă cu aripile frânte, nu simte că este chemat la o mai aleasă și mult mai măreață creștere, decât tot trupul, și decât tot ce crește, înverzeste și înfloresce pe pământ.

Domnul ne-a lăsat o minunată asemănare de creștere a sufletului: „Asemenea este împărăția cerurilor grăuntelui de muștar, pe care luându-l omul, l-a sămănat în țarina sa. El este mai mic decât toate semințele, iar dacă crește este mai mare decât toate plantele și se face copac, încât vin paserile cerului și se sălășluiesc în ramurile lui” (Mat. 12, 31—2).

Dureros este că sufletul celor mai mulți nu se încadrează în această asemănare. Nu cresc sufletește. Acolo rămân unde au fost când au ieșit din școală și au părăsit casa părintească. Mai păstrează în viață câteva noțiuni despre Dumnezeu și lucrurile sfinte, mai știu câteva rugăciuni și în conștiința lor mai stăruie câteva reguli vagi de viață religioasă și morală... Dar au rămas la această zestre, pe

care alții le-au dat-o. Alții au sămănat și sădit în țarina vieții lor.

Grija proprie, îndemnul lăuntric de a crește sufletește, e absent cu totul din viața multor creștini. Preocuparea aceasta animează așa de puțin.

Nu lipsește de sigur din viața oamenilor munca aprigă și stăruitoare, nici râvna de înălțare. Dar nu cu sufletul! Sufletul, se pare, aproape nu contează. Se cer, pentru a izbândi, cap lăuntric și mână isteată; realizări simțite și văzute și... câștig de bani. Toate celelalte sunt lucruri secundare, fără importanță. Și fiindcă banul, azi, se câștigă mai greu după metodele vechi ale catehismului muncii cinstite și al crutării, — se recurge la noi metode moderne... Întâi mai cu sfială, apoi tot mai cu îndrăzneală până ce se înlătură bariera cinstei și a înțelepciunii bătrânești, se uită povețele cuminți și sfaturile sfinte din copilărie și glasul conștiinței e adus la tăcere...

S'ar părea că mulți izbutesc să se pricească într-o viață comodă și de bun trai. Cel puțin după exterior. Dacă răbăți însă cu privirea atentă în viața celor mai mulți «bogați și binevăzuți», bați de seamă că țarina sufletului lor e pustie și însălbătăcită. Ferestrele lor sunt pline cu flori și casele împodobite cu palmieri și plante rari, dar trandafirul vieții lor, pomul lui Dumnezeu, sufletul, nu mai este atins de raza caldă și luminoasă a Soarelui-Hristos.

Nu sunt ei răi acești oameni. Se roagă, cinstesc cele sfinte, uneori se mărturisesc și cuminecă. Dar religiozitatea lor e de ocazie, în Dumineci și sărbători și-o afirmă. — Întrucât nu e împiedecat un profit al lor material și nu li se stingherește o plăcere sau o distracție. Dar religiozitatea acestor oameni n'a crescut peste marginile întâiilor începuturi. Sufletul lor nu s'a dezvoltat, nu s'a desăvârșit în arbore

Adunarea Eparhială.

Deși suntem în toiu frământărilor politice, ce premerg alegerilor parlamentare, totuși Adunarea Eparhială ținută în zilele de 10, 11 și 12 Mai a. c. a fost evenimentul cel mai de seamă al zilelor trecute. Adevărat că au absentat unele personalități politice, în schimb însă la deschiderea festivă a ședinței prime au participat, afară de deputații sinodali, și un public select, compus din clerici și mireni, în frunte cu șefii autorităților locale. Au fost prezenți între alții: Dl General Bălăcescu, dl Hârgot primpreședintele Tribunalului, dl Ascaniu Crișan, directorul liceului «Moise Nicoară», dl Piso, directorul silvic, dl Caba, administratorul financiar și alții.

Ședința primă s'a început Duminică la 4 ore p. m.

Discursul de deschidere al Prea Sfințitului Episcop Grigorie, pe care îl dăm în altă parte a ziarului, a impresionat profund asistența mai ales prin felul cum a caracterizat pe M. Sa Regele Carol al II-lea și pe Apostolul Neamului, dl Nicolae Iorga. Nu a uitat P. Sf. Sa. nici de aniversarea de 100 de ani a organizării Armatei noastre, salutând în cuvinte calde pe reprezentatul armatei, dl General Bălăcescu.

După discursul de deschidere Adunarea se constituie și la propunerea mare încât să atragă și pe cei din jur, cum se atrag paserile cerului de stejarul mare și înfrunzit.

Până când sămânța împărăției lui Dumnezeu nu răsare și nu va crește într'un arbore puternic în sufletul oamenilor, lumea va rămâne mereu departe de împărăția păcii, a bunei voiri între oameni și tânguirea asupra răului zilelor nu va înceta.

Sufletul creștinesc trebuie să crească, ca grăuntele de muștar, să fie podoabă în grădina lui Dumnezeu și o binecuvântare în viața lumii.

I. P. C. S. Păr.-lui Arhim. P. Morușcu se expediază o telegramă omagiu Maj. Sale Regelui. Apoi se distribuie Dr. comisunilor Adunării diferitele cheștă uni, cari se vor pune la ordinea în ședințele următoare.

Ședința a doua s'a ținut Luni, în te de ameazi. Raportorul comis bisericești, Păr. protopop Traian fianu a făcut un referat amănunțit asupra gestiunii din anul 1930 a siliului Eparhial în privința afaceri administrative bisericești. Relevăm acest raport în special următoarele în eparhia întreagă s'au ținut specii predici în anul 1930. Cercetarea rici e în creștere și se înmulțesc jertfele materiale aduse pentru biserici și faptele de caritate creștină. Dificultăți sinodali și intelectualii sprijiniți în măsură tot mai mare 'acțiune sericii. S'au reparat o mulțime de biserici și s'au construit din nou 10 biserici. P. Sf. Episcopul eparhiei vizitat 27 parohii. Academia teologică a avut 106 studenți, dar întreținerea internatului întâmpină greutăți tot mai mari. Eparhia are 393.100 credincioși cu un spor de 5470 suflete față de anul precedent. Perechi cununate 87.672 față de 7313 perechi cari în concubinaj. Totalul dăruirilor bisericii a fost de 4.770.606 Lei.

Adunarea Eparhială a luat adunare plăcere despre străduințele preoților de a predica tot mai mult și de onarea prin misiuni în popor întărirea sentimentului religios și despre participarea deputaților sinodali și a intelectualilor la viața bisericească, prin ceea ce dau pildă și lasă impresii plăcute în popor. Discuția asupra gestiunii administrative bisericești iau parte dnii Dr. Dr. A. Bogdan, Dr. E. Micloși și M. Păcățian. Dl Dr. P. Cioban se ia măsuri mai energice față de preotul P. Ardelean din Timișoara Mehala, căruia se datorește în

Cuvântarea

P. Sf. Episcop Grigorie al Aradului la deschiderea Adunării eparhiale, în 10 Mai 1931.

*Prea Cucernici Părinți,
Domnilor Deputați,*

Bucurie mare cuprinde astăzi inimile noastre că ne-am putut întruni să desbatem problemele bisericești noastre ortodoxe în întâiul an de domnie al scumpului și prea înălțatului nostru rege Carol al II-lea. Dacă fiecare am avea o suflă de uși la inimile noastre, toate ar trebui să le deschidem și să sălțăm de bucurie că iubitul nostru rege întorcându-se acasă din pribegie ni-a adus cheazășia muncii și consolidării pe toate terenurile.

Cu prilejul urcării Sale pe tron, Majestatea Sa a spus că este Regele care a împărțit hrana, durerile și idealurile neamului nostru. Adăpându-și sufletul Său nobil la cultura românească și primind botezul Bisericii sfinte ortodoxe, se cuminecă și azi din potirul credinței ortodoxe înfrățită cu cultura românească. În 21 Oct. 1930 la solemnitățile universității din Cluj, M. Sa a preaslăvit cultura spunând: „Cul-

tura e întărirea slovei românești reînvierea străbunelor datini, imputernicirea credinței întru care au murit înaintașii noștri, cheazășia că noi toți suntem nu numai munteni, moldoveni sau ardeleni, ci Români din țara moșilor și strămoșilor”.

M. Sa a dovedit că trebuie să trăim întru reînvierea străbunelor datini, căci în timpul sfântului Post din anul acesta a postit, s'a împărțit și cuminecat, arătând cum trebuie să facă fiecare fiu al neamului, în aceste vremuri, când suferințele materiale cot la cot cu cele sufletești activează la stăruirea decepțiilor în suflete. M. Sa a arătat că nimic nu se poate pune în calea elanului spre culmile desăvârșirii. S'a împărțit cu trupul și sângele Domnului ca să arate tuturor că prin voința lui Dumnezeu domnește, precum zice Psalmistul.

Majestatea Sa cunoaște cuvintele Domnului spuse ucenicilor: „fără de Mine nu puteți face nimic” (Ioan 15 v. 5). Cu ajutorul lui Dumnezeu a intrat în slujba muncii prin cultură. La universitatea liberă din Vălenii-de-Munte în 1930 a declarat și a luat angajamentul: „de a fi un Vodă al culturii românești, cum a fost un Brâncoveanu”. Cu mândrie ne aducem deci

aminte aici de preaiubitul nostru rege Carol II. ca prim-sprijinitor al credinței ortodoxe străbune și domnitor prin muncă. Sf. Apostol Petru zice: „Pe rege să-l cinstiți” (I Petru 2 v. 17). Noi cinstim pe M. Sa fiindcă prin aceasta ascultăm de Dumnezeu, cinstim prin aceasta țara și cinstim Biserica, al cărei fiu smerit este, propagând ca nimeni altul religia muncii și a dinamismului moral.

Ca să vedeți că M. Sa înadevăr trăiește după Cuvântul Domnului, remarcăm aici ca să știți toți fiii Bisericii noastre, că pe vremea când era moștenitor al tronului, la fundatiunea Culturală Principele Carol a prezidat o mulțime de ședințe intime, în cari părintele Gala Galation citea din traducerea sa făcută Noului Testament. Am participat și eu la acele ședințe și cu mare emoție am ascultat părerile M. Sale asupra traducerii.

Pilda aceasta a M. Sale ne îndeamnă pe toți să citim cu osârdie Sf. Scriptură!!

Onorată Adunare Eparhială urmând pilda prea iubitului nostru Rege, mai ales intelectualii noștri vor alergera la potirul Sf. Cuminecături și vor sprijini munca Bisericii: organizarea tinerețului, bărbăților și femeilor, comite-

a din acea parohie. În fine se hotărăște înființarea unei școli de cântăreți bisericești.

Se trece apoi la examinarea gestiunii economice a Eparhiei. La propunerea Păr. Givulescu se aprobă socote fondurilor și fundațiilor eparhiale se fixează bugetul consiliului Eparhial și al Academiei teologice, cari au o cifră de 7.000.000 Lei. În legătură cu situația financiară a Eparhiei deținuți Dr. P. Cioban, Dr. C. Iancu și Dr. M. Mărcuș relevă situația îngrijitoare a bisericii creiată prin reducerea excesivă a ajutoarelor din bugetul statului și prin favorizarea altor culte de biserica ortodoxă. Se hotărăște să se intervină din nou la guvern spre se curma această nedreptate.

Ședința a treia s'a ținut în după amiaza zilei de Luni începând cu orele 4. Dl. Dr. C. Iancu raportează asupra stăruinței din a. 1930 a Consiliului Eparhial plenar, din care relevăm în special chestiunile în legătură cu pensionarea profesorilor dela Academia teologică, cari încă nu sunt primiți la un fond de pensie, și cu modificarea unor articoli din fondul de pensionare al preoților.

Urmează raportul secțiunii culturale Consiliului Eparhial. Raportori: Păr. T. Botiș și Dr. Șt. Cioroianu. Aici a reluat în prima linie chestiunea școlilor confesionale, în privința căreia Adunarea s'a pronunțat că biserica nu poate renunța de a avea școli sale confesionale, câtă vreme culturile minoritare li s'a recunoscut acest drept din partea Statului. Se dă mandat Secției culturale ca să se îngrijască de colectarea documentelor, cari ivesc istoria diecezei și în special adune materialul, care se referă la activitatea lui Moise Nicoară. În legătură cu ordinul Sf.-lui Sinod de a sărătorii pe dl prof. N. Iorga din prilejul împlinirii a 60 de ani Adunarea îi pediază o telegramă de felicitare.

În privința școlii normale „Dimitrie Tichindeal” Adunarea cere să fie clarată monument istoric și pusă sub jurisdicțiunea bisericii ca școală confesională.

O discuție interesantă și amplă s'a ținut în jurul mișcării religioase „bastea Domnului”, începută de pâr. I. I. dela Sibiu și care are foarte multe organizații, la sate și orașe. Adunarea Eparhială s'a adresat Sf.-lui

Sinod ca să se pronunțe asupra acestei mișcări, dacă este folositoare sau nu bisericii noastre.

De sigur că această chestiune ar trebui cât mai curând pusă la punct, fiindcă după cum am văzut opiniile în Adunarea Eparhială erau destul de divergente în privința rostului Oastei Domnului, ba nu au lipsit nici temeri ca nu cumva mișcarea aceasta să ducă la sciziune bisericească. Au participat la discuție deputații: dl Dr. C. Iancu, dl Dr. E. Micloși, Păr. Arhim. P. Morușca, Păr. Dr. T. Botiș, Păr. Dr. Șt. Cioroianu, Păr. Dr. Gh. Ciuhandu, Păr. P. Marșieu. La sfârșitul discuției Păr. Episcop a dat lămuriri foarte interesante și a asigurat Adunarea că autoritățile bisericești vor ști să afle căile de a îndruma mișcarea spre folosul bisericii.

În ședința a patra care s'a ținut Marți dimineața s'au desbătut mai multe rapoarte ale secțiunii culturale a Consiliului Eparhial, dintre cari relevăm mai ales pe cele privitoare la casele culturale, misionarismul din Eparhie și bibliotecile parohiale. Casele culturale ortodoxe s'au bucurat de o grijă deosebită, hotărându-se să fie conduse unitar, dându-li-se statute tip, iar în privința caselor culturale și a caselor naționale, cari nu stau sub jurisdicțiunea bisericii, se vor lua toate măsurile ca activitatea lor să fie îndrumată în spirit bisericesc ortodox.

Terminându-se și agendele acestei ședințe, ultima, P. Sf. Sa Episcopul Dr. Gh. Comșa mulțumește în cuvinte calde tuturor deputaților pentru zelul lor față de chestiunile bisericești, iar deputatul Iosif Moldovan asigură pe Păr. Episcop de dragostea deputaților sinodali și a tuturor credincioșilor din Eparhie, cari vor rămâne totdeauna recunoscători bunului lor Arhiereu pentru marile osteneți, ce nu le cruță pentru întărirea vieții religioase din Eparhie.

Cu aceasta sesiunea Adunării Eparhiale a luat sfârșit, lăsând în sufletul tuturor asistenților impresia că biserica noastră ortodoxă nu numai că nu și-a pierdut rostul ei în viața neamului, ci va avea de îndeplinit tot mai mare rol în viitorul apropiat și îndepărtat.

Atacurile împotriva dlui Prof. N. Iorga.

Stăm înmărmuriți cetind atacurile ireverențioase îndreptate de către o parte a presei ardelenesti împotriva dlui Prof. N. Iorga, prim-ministrul țării. Știm, că toți oamenii cari intră în viața politică și în general în viața publică, sunt expuși la critice și atacuri; însă acestea trebuie să fie obiective și de bună credință dacă urmăresc binele obșteșc. Nu înțelegem cauza atacurilor ignobile împotriva dlui Prof. Iorga. D-Sa a fost unlcu membru al opoziției, care a sprijinit toate acțiunile nimerite ale Guvernului trecut. Vorbirile Dlui Prof. Iorga în parlament au fost totdeauna aplaudate cu frenetie, încât fără să exagerăm, și prin urmare fără să putem fi desmițuți, putem afirma, că nici un membru al Guvernului nu a primit în total atâtea aplauze în Parlamentul trecut dela majoritățile lui, câte a primit dl Prof. N. Iorga singur, deși Dsa făcea parte din opoziție. Afară de aceea dl Prof. Iorga, tot omul de cultură, admirat și venerat de toată suflarea românească, a rămas și azi când este președinte al Consiliului de Miniștri; Dsa tot omul cel mai cinstit, din țara românească, rămâne; Dsa tot marele patriot, savant și animator rămâne și pe mai departe. Ba logic ar fi, ca neasemănata sa reputație morală și culturală să crească și mai mult, — dacă acest lucru peste tot se mai poate închipui după ce a fost însărcinat cu formarea Guvernului în pragul împlinirii vârstei de 60 ani, vârstă pe care a ajuns-o în plină, vastă, vigoasă și binecuvântată activitate. Ce schimbări au descoperit adversarii săi politici, ce fel de defecte l-au găsit, cari l-ar indica drept incapabil de a răspunde chemării Regelui, atât de sincer aplaudată de toți oamenii de bine. Dl Iorga nici nu a contribuit cu nimic la căderea guvernului precedent; a fost loial și corect cu toate partidele și grupările politice. Și atunci ne întrebăm ce s'a întâmplat? Care e cauza atacurilor incalificabile îndreptate împotriva dlui Prof. Iorga?

Ori politică pot face în țară numai birjaril și țigani? Nemanierații adversari ai dlui Prof. Iorga își văd doar

periclitat terenul de exploatare, când Dsa a luat, cu drept cuvânt, atitudine împotriva incapabilelor partide politice cari au devenit o pacoste pentru țară și guvernările lor constituind un ade-vărat flagel pentru bleștii contribuabili?

Atacurile pornite împotriva dlui Prof. Iorga, izvoresc din aceea mentalitate nenorocită, care crede în superioritatea „ardelenilor”, gata cu fiecare ocazie să vorbească cu dispreț despre frații de dincolo de Carpați. Dacă scoaterea limbii, grimasele, scuipările și celelalte gesturi obscene, cu cari echivalează bătărbănia, cu care e atacat dl Prof. Iorga, voiesc să fie dovada acelei superiorități, suntem perfect lămurii, și nu râvnim după asemenea superioritate.

Noi nu facem politică. — cel puțin nu în felul celor ce aruncă, din interese meschine cu norolu în ceea mai reprezentativă personalitate, pe care o avem, și de care oricare stat civilizată s'ar bucura s'o albă. Pe noi puțin ne interesează motivele politice, cari stau la baza atacurilor unei părți a presei ardelenesti împotriva dlui Iorga. Ne dăm seama de atmosfera imposibilă, ce ne-au creat-o în cercurile bucureștene, unii ardeleni nesățuți, sub guvernarea trecută. Ne-ar durea nespuse de mult dacă aceste ieșiri sălbătice ar contribui la săparea unei prăpăști între noi românii de dincoace și cei de dincolo de Carpați, pentru că condamnăm din tot sufletul diferențierile regionaliste, care contribuie la slăbirea țării înălăuntru. De aceea noi consternăm de temeritatea acelor atacuri, ne facem datorla protestând contra batjocurilor, ce se face la adresa dlui Prof. N. Iorga. Pentru noi românii eliberați, dl. prof. N. Iorga este și trebuie să rămâne un sfânt al realizării idealului nostru național.

Opriti-vă nebunilor, căci peste câțiva ani când vă veți ceti scrisul înconștient de azi, vă va crăpa și vouă obrazul de rușinel Nouă ni rușine acum de nesocotința voastră.

Un ardelean.

lele misionare, misiunile populare, pregătirea clerului, comitetele de pace, casele culturale etc.

Laicii sunt datorii a ne ajuta să creiem o ortodoxie cât mai activă și mai militantă. În acest scop am scris în anul acesta cartea Mea: „Credința care lucrează”, arătând că și laicii au chemări sublimе, menite a pregăti terenul pastorației și a asigura durabilitatea rezultatelor muncii pastorale. În înțelesul acesta mai general Sf. Petru grăește de o preoție sfântă, împărătească, menită a vesti bunătățile lui Dumnezeu (I. Petru 2 v. 9).

Fiecare laic aduce jertfe duhovnicești, ajutând la catehizație, în presă, în comitetele misionare și pe alte căi, pentru ca să fie de ajutor preoților. De aceea grăește apostolul de o preoție în sens general, de sigur nu de preoția propriu zisă, ci de apostolatul laicilor. Eu din tot sufletul apelez la iubii mei intelectuali ca să pornească la muncă pe acest teren, ca să pregătim un popor ales, curat întru toate și atunci puțin teren va rămâne pentru critică. Multe se pot critica, mai ales când nu voești să colaborezi, dar cel ce muncește și colaborează efectiv cu clerul nu are timp de critică. Jertfiți pentru pregătirea unui cler bun, dați-vă

fiii voștri la teologie, căci și advocații, profesorii, inginerii, medicii, ba chiar și cei din corpul diplomatic au datoria să se gândească la fiii lor că ar putea fi buni preoți.

Dl. Gh. Mugur în o carte a sa ne arată ce este preotul.

„Preotul — e misionarul revelației cerești, sămănătorul cuvântului ieșit din marele foc al inimei lui Iisus... e omul tuturor, care e chemat ca martor, ca slujitor și ca suflet sfințit în cele mai solemne acte ale vieții omenești. Un om fără de care nici nu ne naștem nici nu murim; care te primește dela sânul mamei și nu te părăsește decât la groapă; care binecuvintează sau sfințește leagănul, patul conjugal, născălia morții și cosciugul, un om pe care copilații se obicinuiesc să-l iubească și să se teme de el; un om pe care necunoscuții îl numesc părinte; un om înaintea căruia creștinii își duc mărturisirile lor cele grele, lacrimile cele mai secrete, un om care prin rostul lui e mângâietorul tuturor durerilor omenești; care vede bătând la ușa sa și pe bogat și pe sărac: cel bogat ca să lase tănuita lui milostenie, cel sărac să primească fără să se rușineze; un om care nefiind de nici un rang social,

ține deopotrivă de toate clasele, de clasele nevoiașе prin viața lui săracă ori prin umilința nașterii, de clasele înalte prin educația și știința lui; un om care știe toate, care are dreptul să spună tot.”

Am accentuat aceste cuvinte pentru a putea spune aici că preoțimea mea în cea mai mare parte, corespunde întru toate acestei înalte chemări. Preoți, protopopi și consilieri, cu toții caută să-și facă datoria, ei sunt forțe active, vrednice de tot sprijinul moral și material.

Corpul nostru preoțesc va lucra și pe viitor cu tot mai multă însuflețire, văzând că are asigurată colaborarea laicilor. Aici amintim că Biserica noastră cu drept cuvânt dă ca pildă colaborarea marelui dascăl al neamului, reputatul istoric N. Iorga. Sf. Sinod în ședința din 20 Martie 1931 a hotărât ca și biserica noastră să comemoreze jubileul de 60 de ani al marelui apostol Cultural în discursurile de deschidere al adunărilor eparhiale și în școlile teologice.

(Urmare și sfârșit în No. viitor)

CURBA DE SACRIFICIU. Croitoria militară nouă, execută uniforme reglementare cu prețurile cele mai reduse. Cu stimă IOSIF REDEȘIU

ARAD, STRADA BUCUR Nr. 14.

Nr. 239 1-1.

Dos. C. P. N. 687/1931

Tribunalul Arad Secția III-a Com.

Incheiere.

Tribunalul—Dispune:

Admite în principiu, cererea de concordat preventiv făcută de către debitor Cooperativa Generală a Muncitorilor și funcționarilor din Arad, Bulev Regele Ferdinand No. 43 cu petițiunea înreg. la N. 687/1931 din 31 Martie 1931.

Delegă cu conducerea procedurii concordatului pe Dl. Judecător de ședință Dr. Ioan Costa.

Ordonează convocarea creditorilor înaltea Dl. Judecător delegat, pentru ziua de 28 Maiu 1931, ora 9 a. m. în localul Tribunalului Arad, et. I, camera 57—58, spre a lua în discuțiune și a se pronunța asupra cererii de concordat.

Fixează suma de lei 8.000 drept cheltuieli de procedură și obligă pe debitor, a o depune în mâinile Dl. Judecător concordatului, până la data de 8 Maiu 1931, sub sancțiunea de a fi considerat decăzut pe deplin din cererea sa.

Numește provizoriu, până la omologarea concordatului, o comisiune compusă din creditorii Kepel Isaia și Firma Aponyi & Comp. din Arad, fiind însărcinată cf. legii, cu supravegherea administrației fondului de comerț, cu verificarea activului și pasivului și cu cercetarea conduitei firmei concordate pentru a referitor la adunarea creditorilor.

Potrivit art. 8 din lege, percepe în fondul Statului o taxă de 1% în sumă de lei 2.100 calculată, asupra cotei concordare oferite de lei 210.035 și o taxă de 2% în sumă de lei 1050 calculată asupra sumei de lei 52.508 de cari beneficiază debitorul.

Dispune ca aceste taxe în valoare totală de lei 3.150 să fie vărsate în contul statului pe seama Ministerului de Justiție conf. art. 111 din bugetul general de venituri și cheltuieli pe anul financiar 1931, la Administrația Financiară din localitate, sub recipisa ce se va anexa la dosar, sumă pe care debitorul o va achita în 4 rate săptămânale până la 28 Maiu 1931, sub sancțiunea prevăzută de art. 7 lit. c. din lege.

Grefa se va conforma art. 9 din lege îndeplinind formalitățile de afișare și publicitate prevăzute la acest articol.

Dosarul și registrele depuse, se vor înainta Dl. Judecător delegat a proceda mai departe.

Data și citită în camera de consiliu a Tribunalului Comercial Arad, astăzi 30 Aprilie 1931.

președinte ss

Dr. Ioan Costa.

Judecător ss Adrian Săracu

Grefier ss Ioan Ploșteanu.

Pentru conformitate grefier,

Ploșteanu

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință celor interesați că pe ziua de 5 Iunie 1931, oarele 11—12 a. m. se va ține în localul Centrului pentru Ocrotirea copiilor Arad, Piața Târgului Nr. 2, în conformitate cu Art. 88—110, din legea contabilității publice, licitația publică cu oferte închise și sigilate pentru furnizarea de pâine, Carne, Grăsime și Lapte pe seama centrului pentru Ocrotirea copiilor, Institutul Obstetric și Așezământul de fete oarbe din Arad.

Deodată cu ofertele se va înainta comisiei de licitație și garanția de 5% în numerar sau efecte de stat a sumei ce reprezintă fiecare furnitură în parte.

Caetul de sarcini se poate vedea la Centrul pentru Ocrotirea copiilor Arad Piața Târgului Nr. 2, în fiecare zi de lucru între orele 10—12, unde se vor putea lua și informațiile necesare.

Arad, la 7 Maiu 1931.

Direcțiunea Centrului pentru Ocrotirea copiilor Arad.

Aducem la cunoștință clienților noștri, cari în ziua de 17 Aprilie au făcut cumpărături la filiala noastră din Arad, că se pot prezenta cu bonurile de casă pentru a li se restitui suma notată pe dosul bonului. Aceste bonuri le primim oricând drept bani gata. Tragerea biletelor are loc la sfârșitul lunii acesteia.

Totodată atragem atențiunea clienților noștri, că centrala noastră, având în vedere curba de sacrificiu, a hotărât să mențină și în cursul lunii Mai prețurile de târg și cele din Aprilie, ceea ce constituie un mare avantaj care se va întinde și asupra primelor zile ale lunii Iunie.

Cu stimă

„Fibra“

depozit de haine pentru bărbați femei și COPII.

AVIZ!

Prăvălia mea de textile, am mutat-o în Piața Avram Iancu No. 9 în fosta prăvălie frații Schwartz fosta Coroana. Totodată vă fac cunoscut, că mi-a succedat a cumpăra o masă falimentară, pe care o voi vinde în detalii tot în această prăvălie, cu prețuri foarte ieftine.

Cu toată stima

EMERIC MENCER. Nr. 238 1-1

Lészay Endre,

prăvălia de modă, mărunțisuri, lucru de mână și imprimărie pentru broderii, mi-am mutat-o peste drum de Iuliu Feier în Palatul minorităților.

PARDESILE și HAINELE de PRIMĂVARĂ

N. 148 2-10

le vopsește și curățește

str. Brătianu No. 11 **KNAPP** str. Episcopul Radu No. 11
Întreprindere cu cele mai moderne instalații de gaz și electricitate.

Institut pentru pregătirea medaliilor, insigne și stampile. Gravur. Depozii de ceasuri și bijuterii. Primește reparațiuni cu prețuri efiene. **Iuliu Csáky** Arad, str. Brătianu No. 9.

Cele mai efiene specialități de CAFEĂ!!

Zilnic cafea prăjită cu curent electric, cu cele mai moderne prăjitore americane. Ca să vă convingeți de gustul, conținutul și bunătatea specialităților noastre de cafea,

FACETI O COMANDĂ DE PROBĂ
1 kgr. cafea de Brazilia. 100 lei, de Santos 130 Lei, amestecătură Consum 140 lei amest. de Cafenea 160 lei, amest. Liszka, deosebit de fină 180 lei. Specialități 200 220 240.

Cafea turcească de cele mai bune calități. Comenzile din provincie le executăm ramburs, cele necorespunzătoare le schimbăm sau restituim banii. (X)

Prima prăjitorie electrică de cafea din Arad:

P. LISZKA

Piața Catedralei 1.

Lingerie

Bărbătească

se poate procura efiin în fabrica noastră. Pregătim cămăși după măsură și din materialul adus de clienți.

REISZ & BARTHA
P. Avram Iancu 12.

ABONAMENTE PENTRU GHIAȚĂ prima firma ALEXANDRU REUSZ, fabrică de ghiațe Bdul Reg. Ferdinand 33. Telefon 141.

Milaș Gavril

Unica croitorie română

cu haine gata, începând **dela 800 lei**, unde se poate comanda și după măsurile din cele mai fine stofe engleze. Arad, Bv. Reg. Ferdinand Nr. 49. Vis-a-vis cu Mielu Negru. 1-10

Binevoii a anunța în interesul Dv. propriu, cât mai curând stărpirea ploșnițelor și curățirea parchetei la **LOVAS**, ARA D, strada Oituz 111

Dr. Gheorghe Șerbanu, medic primar, dermatovenerolog și-a mutat locuința și consultațiile în **Str. G. COȘBUC Nr. 5.**

DURERI DE PICIOARE SURPAREA GLEZNEI

PICIOARE PLATE
contra acestora cel mai bun remediu este UN USOR SUPORT. Se pregătește la ORTNER, str. Alexandru No. 5. 2-5

Dr. Corneliu Radu directorul spitalului de copii și-a deschis cabinetul medical în strada Consistorului No. 1 (Palatul Sântai colț cu strada Horia)

Consultă zilnic între orele 3 p. m. pentru boli de copii interne.

Cele mai efiene verighete de aur ceasuri, bijuterii, și ochelari le compune

REINER IOSIF ceasornicar și bijutier ARAD, str. PIRICI 3. În dosul Teatrului No. 108 3-24.

12 Bucăți cărți poștale 160 LEI la **FOTOGRAFUL BÉKÉS, STR. GOJDU 2** fosta Szent István u. Nr. 237. 1-10

CEASORNICE, obiecte de **AUR** și **ARGINT** puteți procura cu cele mai efiene prețuri și cu cărticica „CONSUM“ la Nr. 149 1-20

CSÁKY ceasornicar și bijutier, **Arad** peste drum de biserică LUTHERANĂ

Se pot construi Locuințe ieftine, pe amortizare informațiile,

„Transilvania“ **ARAD** Calea Radnei 10

G. Ionescu-Șișești.

Joi 14 Mai c. a. sosit în Arad Dl. G. Ionescu-Șișești, actualul Ministru al Agriculturii și Domeniilor. Este știut că D-sa va candida la proximele alegeri parlamentare în fruntea listei care o depune în județul nostru sub numele *Uniunii naționale* de sub conducerea D-lui Iorga. D-l Ionescu-Șișești este un cărturar în înțelesul adevărat al cuvântului, rămânând până prezent departe de frământările politice. Intrarea D-sale în politică se întinde exclusiv stăruințelor depuse lângă D-sa de către Dl Iorga, de-a și din rezerva de până acum, pentru și putea înclina într-o mai largă măsură știința și puterea de muncă spre folosul patriei. D-sa părăsește laboratorul de muncă pentru a traduce în fapt experiențele dobândite în cursul unei prodigioase activități științifice. Din scrierile sale foarte numeroase se deslășde o înfrântă iubire de neam și continuă accentuare a fondului moral care stă la baza arzătoarei probleme de salvarea economică a țării.

„Prima condiție a transformării societății noastre — spune D-sa — scrierea: Factorul moral în fenomenele economice — este să avem încredere și să o predicăm. Să avem încredere în puterile noastre și în puterile altor țări.”

„Mărirea producției, asanarea monedei, ușurarea vieții, creditul și prestigiul statului, nu se pot remedia fără tărie morală.”

„Aspectele acestei țări morale sunt încrederea, voioșia la muncă, conștiința solidarității a tuturor călătrăm în această țară, cultura maselor, calitatea energiei intelectuale excepționale ce se nasc, cultivarea științei, înfrângerea exclusivismului de partid, înfrângerea excesului de amor propriu, înfrângerea respectului cuvântului.”

„A înfrânge și a înfrânge economia națională înseamnă pentru noi, în aceste de toate, a înfrânge sufletul național.”

Sunt aceste mărturisiri de credință în înfrângerea ideal în linia de conduită pe care și-o impusese ziarul „Arad” din chiar momentul înfrângerii lui, și el ne îndrăgulește a vedea în Dl Ionescu-Șișești adevăratul sol al chemat aduce în pulsul vieții noastre poezie mult așteptată înfrângere morală.

Dăm aici câteva date biografice: Dl Gheorghe Ionescu-Șișești, ministru agriculturii și al domeniilor, este de sătean. S'a născut în anul 1885, noiembrie 10, în comuna Șișești din județul Mehedinți. După terminarea studiilor primare, pe care le-a făcut în orașul său natal, a urmat cursurile liceului Traian din Turnu Severin, unde a fost remarcat printr-o sânguinătate și conștiință cu totul deosebită. Trebuie să înfruntea tuturor — primul în toate cele șapte clase, — numele său a fost săpat pe placa de onoare a școlii.

Fiu de sătean, a ascultat imboldul care-l dă glia, îmbrățișând cu căldură cauza și interesele pătrii țării, dedicându-se studiului agriculturii. A studiat la școala superioară de agricultură din Hohenheim (Germania), apoi — diplomat al acestei școli, — și-a desăvârșit studiile agricole la Universitatea din Iena. Aici, la Universitate, îl conferă titlul de doctor în științele agricole și juridice. După de doctorat cu subiectul „Chesnele țărănească din România” este numărat obiectivă și conștiințios înfrântă asupra stăruințelor economice, agricole și sociale a țării române din

acea vreme; înfrângează în același timp un rezumat al tuturor părerilor mai de seamă, al tuturor propunerilor ce se emisese până la aceea vreme în scopul îmbunătățirii stărei țării române, în scopul ridicării lui.

Întors în țară, dl. Ionescu-Șișești, ocupă între 1911 și 1914 funcțiunea de administrator al fermei Herăstrău apoi între 1914-1919, pe acela de director al școlii de agricultură de la Herăstrău; numit director general al Centrului obșteilor sătești ocupă această funcțiune până în 1921, când este trecut ca director general al Indrumărilor Agricole. În 1928 i se dă însărcinarea de a conduce Institutul de cercetări agronomice, funcțiune unde dezvoltă o activitate științifică remarcabilă, până în ziua când chemat de încrederea M. Sale Regelui, i se încredințează Ministerul de Agricultură și Domenii, chela de boltă a propășirii noastre economice.

Dl. Ionescu-Șișești este un om de știință. Dsa, cu toate atribuțiile administrative importante ce a avut și în care a dat dovada unei mari puteri de muncă și a unui netăgăduit spirit de inițiativă, — n'a părăsit nici un moment mediul de studii și preocupări științifice, punând vastă și temeinică sa cultură de specialitate, precum și elanul și dragostea sa pentru agricultură în slujba cercetărilor celor mai felurite. Numeroasele lucrări cu caracter agrar, apărute în românește ca și în franțuzește, nemțește și englezește, sunt dovada realizărilor acestor energii creatoare.

Din 1920, Dl. Ionescu-Șișești, este profesor, — întâi la școala superioară de la Herăstrău, apoi la Academia de Înalte Studii Agronomice, unde predă cursul de agricultură generală.

Pentru munca depusă în slujba patriei, în diferitele funcțiuni administrative, ca și pe ogorul științelor generale și speciale de agronomie, Dl Ionescu-Șișești a primit distincțiuni din partea Statului Român, fiind decorat cu mai multe ordine. Guvernul francez i-a oferit Crucea de comandor al Meritului Agricultor.

Dela 15 Mai timpul se va socoti după ora Europei centrale.

Se știe, că în ultimul timp a stăpânit o oarecare nesiguranță în privința felului cum se va socoti timpul în România începând cu data de 15 Mai. O schimbare era necesară pentru a pune în acord mersul trenurilor C. F. R. — ului cu ale Statelor Europei Centrale.

Se făcuse planul ca această schimbare să se aplice numai orarului C. F. R., dar oficiile publice și deci particularii să se conducă tot după vechiul sistem, în România.

Aceasta ar fi produs desigur o mulțime de încurcături. Acum după o matură chibzuință *Guvernul a dat ordin, că în noaptea de 14 pe 15 Mai, la ora 1 după miezul nopții acele ceasornicelor C. F. R. — ului, a oficiilor de stat și publice să fie mutate înapoi cu un ceas, adică să fie așezate la ora 12 fix.* Prin acest procedeu venim în acord cu felul cum se socotește timpul în Europa Centrală.

C. F. R. a emis un nou mers al trenurilor, în conformitate cu această dispozițiune.

Buletin intern.

● Dizolvarea parlamentului a făcut pe național-țărăniști să-și arate adevărată atitudine față de guvernul Iorga. Dela expectativa sceptică a începutului, presa național-țărănistă a ajuns acum la o furioasă companie de denigrare a membrilor guvernului, D. N. Iorga fiind atacat în primul rând.

● Ceeace nu împiedică totuși ca în partidul național-țărănist să domniască o vie fierbere, care duce treptat la disensiuni și tinde către dezagregarea generală.

● Ca urmare a unei astfel de stări de lucruri, d. I. Petrovici, fost ministru, a demisionat din partid. Același lucru l-a făcut și d. prof. Gh. Moroianu, rectorul Academiei Comerciale din Cluj.

● Organizațiile național-țărăniste din Basarabia s'au desprins de centrul partidului, constituindu-se într'un partid nou.

● Toate cercurile politice sunt preocupate de apropierea alegerilor. Se continuă cu depunerea listelor de candidaturi.

● S'a adoptat orarul Europei Centrale.

● Guvernul care a intrat în cartel cu liberalii duciști, a încheiat un cartel electoral și cu partidul național-ucrainean. S'au atribuit partidului ucrainean trei mandate.

● Partidul țărănist al D-lui Dr. Lupu a încheiat cartel electoral cu Liga contra camefei.

● În Ardeal a luat ființă o grupare a tineretului, intitulată „Ardealul nou” care a lansat un manifest pentru strângerea tineretului în jurul tronului.

● Tineretul de pretutindeni se organizează spre a sprijini opera de refacere începută de noul guvern.

● Prin decret regal, prefectii administrativi au fost suprimați, din motive de economie bugetară. Funcțiunea și atribuțiunile lor au fost trecute asupra prefectului de județ.

● La ministerul finanțelor s'a discutat asupra posibilităților de reducere a cheltuielilor bugetare.

● D. Zamfir Brătescu, directorul Casei de Depuneri, a fost numit subsecretar de stat la finanțe.

● S'a hotărât reducerea tarifelor de transport pe C. F. R. la diferite mărfuri.

La primărie sunt prea multe comisii — apa e tot proastă.

Comisia tehnică a ținut Mărcușii ședință. La ordinea de zi a fost chestiunea îmbunătățirii apei. La această ședință au fost invitați mai mulți ingineri, cu oarecare renume, din oraș, însă în cursul desbaterilor, s'a constatat că aceștia habar n'au de felul în care e organizată uzina de

apă. În fața acestui fapt, comisiunea a delegat o subcomisiune, compusă din 4 membrii, cari să studieze problema apei, urmând, apoi, ca aceasta pe urmă să dea și indicațiuni asupra felului în care s'ar putea îmbunătăți apa.

O măsură ce trebuie luată imediat.

Chestiunea Mureșului Mort.

Există în Orașul nostru un pârâș numit *Mureșul Mort*, un fel de apendice al organismului orașenesc. Acest mureș mort este aducător de moarte, căci apa lui mai mult staționează decât merge deși este alimentat cu tot felul de murdării.

Este inutil a mai insista asupra primejdiei pentru sănătatea publică ce o prezintă acest apendice blestemat.

Străbătând cartierele marginase și acumulând tot felul de murdării, trece apoi prin mijlocul spitalului de Copii. Oricâtă muncă s'ar depune la acel spital, rezultatele nu vor fi satisfăcătoare atâta timp cât există acel focar permanent de infecție. În timpul verii apa

Mureșului mort este clocită și păstrează microbii tuturor bolilor și hrănește toți țăntarii, cari duc cu ei boala la oameni și copii.

Știm că o lucrare modernă asupra acestui Mureș mort ar necesita cheltuieli mari, propunem o măsură foarte eficientă, dacă nu chiar gratis, care trebuie luată imediat:

Să se alimenteze mureșul mort cu mai multă apă dela locul de unde se desparte din Mureș și atunci apele lui fiind într-o continuă curgere mai repede va fi un mijloc și de curățire și de răcorire a împrejurimilor ce străbate.

Aceasta este toată operația ce o cere deocamdată acest apendice otrăvitor.

Bibliografie.

M. Sadoveanu: *Măria Sa Puiul Pădurii*, roman, Ed. „Națională” S. Cluj, Lei 90.

Sub titlul de mai sus fecundul nostru scriitor M. Sadoveanu, a prelucrat, într'un limbaj clasic românesc, povestea Genovevei, înzestrând literatura românească cu un admirabil roman.

În romanul „Măria Sa Puiul Pădurii” găsim și două personaje românești. Andrei Vânătorul (zis și Andrei Valahul), și fata acestuia Păuna (Berta) Ambii au roluri secundare foarte plăcute.

Viața Genovevei în pădure, dusă acolo — victima cavalerului italian Golo — pentru a fi omorâtă dimpre-

ună cu fiul ei mic Benoni (Puiul Pădurii) de către ungurul Bela și germanul Conrad, dar scăpată ca prin minune de către cățele Gelo, trimis pe urmele stăpânei de Andrei Valahul, — este descrisă în culori foarte vii. Este de remarcat arta, cu care e zugrăvită viața sălbăticiunilor din pădure inclusive a cocoșilor de munte pentru cari marele nostru scriitor, ca și un vechiu și pasionat vânător, are o deosebită slăbiciune.

Acest roman constituie o lectură fermecătoare, — cu un profund fond moral, — potrivită atât pentru adulți cât și îndeosebi pentru tineret. De aceea ne facem datoria atrăgând atențiunea cititorilor noștri asupra acestei ultime opere de-o valoare înaltă a neîntrecutului nostru scriitor M. Sadoveanu.

Cronica medicală.

Organizația sanitară a școalelor.

Di Prof. Iorga primul ministru al țării și în același timp ministru al construcțiilor publice cu ocazia prezentării sale la acest minister a relevat cu multă indignare situația sanitară precară a școalelor, afirmând că antecesorii săi au tratat cu prea multă ușurință problemele sanitare. Declarația mai mult decât autorizată a Dlui Prof. Iorga, nu a desvăluit o stare de lucruri necunoscută până acum, deoarece acei dintre noi cari au urmărit cu atenția cuvenită politica școlară a tuturor ministrilor cari s'au perindat pe la acest rezort de mare importanță — au putut constata cu amărăciune că cei chemați la conducere nu numai că nu au încercat să îmbunătățească organizația sanitară a școalelor, ci din contră în mod conștient sau inconștient au contribuit fleștecăre dintre ei la distrugerea organizației existente. Ca urmare firească a acestor stări de lucruri, școalele și mai ales internatele de fete au devenit adevărate pepiniere pentru cultivarea și propagarea tuberculozel.

Mirajul unei vieți mai tihnite decât aceea de agricultor alungă din satele noastre anual mii și mii de copii volnici în mare parte sănătoși în trup și suflet, și dornici de carte. Ei aleargă orbi și necunoscători a primejdiei în brațele deschise ale școalelor, pentru ca mai târziu să scape cu un trup ofilit de ofiță din îmbrățișare fatală și cu un suflet desechilibrat și autoritățile competente cât și cele centrale patronează cu o criminală nepăsare jertfa vie ce se aduce pe altarul culturii. Căci cine să se sesizeze și să ia măsurile de îndreptare? Ministrul? Dar preocuparea de frunte a tuturor ministrilor și din toate timpurile era amuzantul joc de sah al satisfacerii partizanilor. Aranjarea și disciplinarea coortei de inspectori și revizori de toate gradele și toate soiurile cerea o cheltuială de energie considerabilă, încât epuiza complet forțele sârmanului ministru prizonier al adulterilor săi temporari. Și picătura de pricepere și energie rămasă nechehtuită pe ogorul politice de partid abia era îndestulă-

toare pentru a întreprinde o schimbare mai mult sau mai puțin esențială a programului școlar. Dansul clasei a VIII de liceu dirijat cu atâta artă de o serie de ministri va rămâne pururea, măturie sinistră a unei înalte concepțiuni de organizare școlară izvorâtă din disciplina filozofică pedagogică a atâtor competențe ministeriale.

Dar atunci de nu se sesizează droaia de inspectori, revizori și alte excrescențe pe a maldanului politico-cultural? O bleie de ei, dar cum poți să ceri o asemenea inițiativă unor indivizi anchilozati în nesfârșite dosare rapoarte și procese verbale, și e mai comod să lase toate în grija directorilor și directoarelor și aceștia burocratizați și politizanizați în mare parte până în măduva oaselor. Și în urma urmelor chiar dacă șefii instituțiilor ar fi animați de cele mai bune intențiuni le stă în putere foarte remediarea „răului”? Nici pe departe așa ceva, căci autoritatea centrală s'a îngrijit a le încredința exact atâtea prerogative câte sunt suficiente pentru a le paraliza orice inițiativă. Bine chiar dacă unii dintre ei în ciuda piedecilor și avertismentelor îndrăznesc să urmărească și mai departe cu tenacitate îndărătnică realizarea vreunui ideal, pe care și l-au fixat, ei sunt înscrși în cartea neagră a indezirabililor și tratați cu o supremă desconsiderare dacă nu cu o rară artă de șicană pentru a-i desgusta. Neghobii își merită soarta dacă nu se „știu adapta la ritmul vremii“.

Dar actualul ministru pe lângă o minte luminată poartă în pieptul său și o inimă profund simțitoare. — Dacă somnul tihnit al antecesorilor săi nu a fost tulburat de vedenile sfâșietoare ale miilor de elevi și eleve căzuți victime tuberculozel, gemetele suferințelor a impresionat inimi de tată a primului sfetnic al tronului. Nu ne îndoiim că energia sa creatoare se va revărsa și asupra mult încercatelor instituții școlare, impunându-le o organizație sanitară model și adaptată tuturor cerințelor de igienă colectivă. Până atunci ne luăm voie a expune într-o serie de articole actuală organizație sanitară a școalelor arătându-i defectele și lipsurile ca apoi să studiem mijloacele de remediere cari se impun.

Dr. C. R.

Meltóságos asszony
Rămășițele nemeșesti, reminiscențe
vremea domniei ungurești.

La „preluarea imperiului“, adică la preluarea stăpânirii dela unguri în 1919 și'n anii următori s'a putut constata, la început mai timid, și apoi într'un crescendo ulmitor, — imbulzeala după slujbele, cari constituiau în era ungară, organe de asuprire a noastră. — De ex. câți avocați considerau înfăptuirea unui vis frumos, numirea lor de „fibrău“ (primpretor), căci acești despoți pe vremuri aveau cu mult mai multe și largi drepturi, decât un prefect de azi. În măsura deprecierei valutei au scăzut și lefurile acestor slujbe, mai pe urmă li s'a tăiat și din atribuții, astfel celce la început alergau după asemenea slujbe de mare autoritate năntea poporului, rând pe rând s'au refugiat decepționați, că nu au reușit să ajungă domni așa de mari, cum erau ungurii în acele slujbe.

Nu voim să fim nedrepti; vor fi fost și români, cari ocupând atari servicii publice, se vor fi hotărât la acel pas, cu gândul de a fi de ajutor țării și neamului. Nu greșim însă, când afirmăm, că majoritatea celor ce au răvnit după ele, au făcut-o cu gândul de a ajunge „domni mari“.

La baza acestui fenomen social stă o explicabilă stare psihologică. Adică, eu pârliu și asupritu de eri, ajungând stăpân azi, să nu mă folosesc de ocaziune, pentru a porunci și eu altora, când atâtea porunci de ale altora am împlinit în viața mea? Eu, care atâtea am suferit, să scap acest dulce prilej, de a mă răsbuna pentru nedreptățile îndurate?

Cine-l atent și azi poate cunoaște în firea cutărui „notarăș“, gesturi ungurești, fudulle nemeșescă, răzoieli „aristocratice“ etc. Dicțonul unguresc spune, că dacă îți dă Dumnezeu slujba, îți va da și mintea, ca s'o poți împlini, cum se cuvine. De aceea clasa nemeșescă care mai ales ocupa slujbele publice nu simția trebuința îmbogățirii cunoștințelor; exteriorizarea culturii ei se perdea la respectarea, în contactul dintre ei, a unei

etichete sociale, pe cât de riguroasă pe atât de ridicolă, — iar în jos, au lăsat un dispreț evident față de vulg. De aceea invidia și blăstămul celor ce prii urmăreau pe acești privilegiați ai sorții; de aceea răvna după slujbele lor publice era atât de intensă și mai este și azi în păturile inferioare ale intelectualilor noștri.

De această boală socială suferă numai bărbații, ei și femeile; ba pe lângă că ele pățimesc și mai mult decât suferă pentru că între intelectualele române cari și-au terminat școlile năntea războiului, sunt foarte puține, cele care au cercetat școli românești. Afară de cultura streină, care îndepărtează delencele de viața culturală românească, firea femeilor fiind impresionabilă, ele cad mai ușor victimă fașă de aristocrat; ele mai greu își seama la latura ridicolă și anticonformistă a chestiei. De aceea găsim azi cocoane române, cari își țin personal de serviciu strein, pentru că stăpânii le intitulează „nagyságos asszony“, „meltóságos asszony“, „kegyelem asszony“, „Ó meltósága“, etc. etc. Aceste însemnează pe românește adevărate bazacoale împoțonate, nu așa cum spune cu precizie cetitorilor, cari știu ungurește, dar cred, că nu se șesc traducând așa: „Prea mare Doamnă“, „Ilustră Doamnă“, „Excellență“, „Prea grațioasă Doamnă“. Ori eu te întreb iubite cetitor, acumă intitulatură, cari la noi se folosesc de mai față de membrii Dinastiei, să comp contactul protocolar al ministrilor externe și al ambasadorilor, se aplică oare aplică fără riscul ridicolului modeste (sub raportul cultural material) noastre cocoane, într-o a democrației? Peste tot, ce rost au aceste adjective de tristă amintire? Cocoanele noastre nu sunt capabile chiar cultură streină să aibă, ca și în gloabeze în nota românismului, dă le-a ajutat la situații sociale atât de amestecate? Rugăm meltóságos ca voastre să ne scutiți de lecțiile, că le dau cameristele și bucătările cheghelmeșagurilor Voastre, ca să le intitulăm atât de ceremonios; ci mai bine să mai citiți câte o carte românească, ca să învățați Dvoastră de măneste, iar nu noi papagalicește, hort

VERA

Deștepți și naivi.

(14)

(roman)

Era hotărât însă să-l mustre și să-i facă o lecție foarte severă când se va înapoia acasă. Îl aștepta cu dor, dar își făcea de pe acum planul cum o să-l certe și cum o să-l țină cel puțin o jumătate de an în nesiguranța țărilor. Avea să-l trimită acasă la tatăl său, spunându-i, că nu-l mai recunoaște ca fiu adoptiv, dar se va îngriji ca educația lui să nu sufere prin nimic, dând tatălui lui Voicu sumele necesare pentru continuarea studiilor.

Ziua îi fusese prea sbuciumată ca să se poată odihni și n'ar fi vrut să fie singur în seara asta. Chemă pe dascălul Tovie să-i țină de urât. Acesta spuse, că fuge până acasă și imediat după cină are să vină. Părintele intră în curtea ogrăzii salutat de lătrăturile vesele și semnele de credință ale duilăului clobănesc. Netez cu mâna blana câinelui.

— Ce-l tu Bendeguz, tu câine credincios? Ce ești așa de vesel?

Într'adevăr câinele manifesta neobișnute semne de veselie. Aci lătra, aci

prindea cu dinții pulpana hainei părintelui și îl trăgea în spre casă, de parcă ar fi vrut să-i spună:

— Vino, e ceva care are să te bucure, vino!

— Bendeguz, Bendeguz, tu câine credincios, strănepoții tăi s'au purtat astăzi iarăși rău...

Câinele fusese botezat de Voicu cu numele unui viteaz străbun al poporului stăpânitor în Ungaria.

Când intră în casă, părintele fu întâmpinat de Voicu, a cărui inimă se făcuse cât un purece de teama muștrării pe care o aștepta, avu însă curajul răspunderii. Păși ca un bărbat, privi în ochii unchiului său și spuse:

— Unchiule m'am întors.

— Adeca te-am adus.

Părintele Grigorie nu mai avu timp să-și amintească planurile de muștrare. Se gândi numai la cutezanța mare pe care a avut-o omulețul din fața lui de a înfrânge drumurile și Carpații și se îndulosea la gândul, că putea să-l piardă pentru totdeauna. Două lacrimi de bucurie se furășară pe obraji lui, își îmbrățișă nepotul și-i spuse:

— Bine ai venit, dragul moșului.

De acumă fu vesel. Uită toate năcazurile zilei și — reținut — ceru să i-se pregătească masa:

— Preuteasă, s'a întors fiul cel ră-tăcit, tale vițelul cel gras și adu vinul cel mai bun.

Desbracă paltonul apoi își lua nepotul lângă el și îl ceru să-i povestească tot, de ce a plecat dela liceu, ce l-a întâmpnat și tot ce știa să-i spună.

Seara trecu în deplină veselie. Dascălul Tovie, sosit la povești, fu și el bucurat de sosirea fostului elev. Voicu triumfa și era nespuse de vesel. Scăpase de muștrare și se simțea sub ocrotirea iubitoare a omului pentru care ar fi sărit în foc la cel mai mic gest. Alergă ca un cățeluș în toate colțurile casei, în grajduri la cai, la vite. Stătu de vorbă cu toți argații — avea părintele vre-o patru — și stătu la taifas cu unchiul său și cu dascălul Tovie până târziu în noapte. La un pahar de vin îi puneă părintele să-i cânte și cântă și în seara aceasta „Călugărul din vechiul schit“, cu mla-dieri de voce cari tradau o simțire deosebită a textului cântării.

Părintele Grigorie, acompania el însuși cu glasul lui puternic bărbătesc

cântările dascălului Tovie, iar în când Voicu intonă „Deșteaptă-te, române“ simțiră toți un fior de adevărat curățit de toate putrădurile lumii acesteia. În clipa aceea se produse și un incident de mare importanță.

Derbedeli satului, cari votaseră ungurii conduși de notar, se seseră beți dela Poeni și își cunaseră beția la cărciumarul evreesc, iar îndemnați de cărciumar să se caseră cu pietri în ferestrele unei camere dinspre stradă, dela casa rintelui. Se auzi și un glas: „Nu trebuie popă, ne facem pocăiți“.

După tăcerea urmată de acest cident, părintele spuse gânditor: — Îi vezi dascăle Tovie? Muștră de conștiință a trădătorilor le simțiră firea și-i face mai sălbateci de sunt în realitate și ca să-și adăpostească conștiința se răsbună contra acelor prin cari își văd murdăria din proprii lor suflete...

Voicu dormi cum nu dormise epul leagăn. Se deșteaptă în zorii zilei, și alergă în ogradă, la grajduri, în dină. Părea, că cercetează cu deosebită nuntul să vadă dacă era adevărat sau l-se părase numai un vis când

Zece Maiu la Arad.

serviciul divin — Defilarea — Serbarea dela Palatul Cultural.

S'a serbătorit cu toată pompa. O-șul a fost pavoazat încă din seara 10 de 9 V.

La ora 10 s'a oficiat Te Deumuri toate bisericile din Arad, în prezența delegațiilor autorităților civile și militare. În școli s'au ținut cuvântări cazionale în cadrul unor programe artistice.

În catedrala din Arad a pontificat serviciul divin P. S. S. Episcopul Grigorie, asistat de P. C. L. Arhimandritul Policarp Morușca și Iustin Suciu, cu o sută de 12 preoți. Din cauza timpului nefavorabil Te Deum-ul s'a oficiat în catedrală. A vorbit Cucernicia Sa. Codreanu, bîlcuind în cuvinte despre lipsa de conștiință națională a celor intelectuali, cari în goana după profit își uită de cele mai sfinte datorii către țară.

Au fost prezenți la serviciul divin: General Const. Bălăcescu Comandantul Diviziei, dl. prefect Colonel Mălcănescu, dl. Hărgot prim președintele Tribunalului, dl. Pop Cicioștuș președinte al Camerei, toți șefii de autorități, directorii școlilor și directorii instituțiilor, cât și un numeros public intelectual.

După serviciul religios, s'a trecut la parada militară, pe care au privit-o o mulțime de mii de oameni. Domnul General Vișoreanu I. Comandantul păzilor prezintă raportul Dlui General Comandant Bălăcescu C. care însoțit de dl. Lt. Colonel Manafu M. și de o pompă escortă călare, trece în revistă trupele de infanterie, grăniceri, tehnice, artilerie, roșiori, călărași.

Defilarea.

A urmat defilarea. Deși continua să plouă ploaia domol, trupele au trecut măiestroase, întărind încrederea privitorilor în viitorul țării. S'a remarcat tot mai îngrijită, an de an, a materiei, atât ca efecte materiale cât ca atitudine ostășească. Drapelele sunt salutate cu multă căldură și ale publicului însoțește defilarea materiei.

În anul acesta n-au defilat școlile. Defilau însă societățile C. F. R. și horta cercetașelor, atrăgând unanime aplauze.

Recepția.

După defilare a urmat recepția la Palatul Prefecturii. Delegațiile se înșiră în ordinea protocolului, în cap cu ofițerii, clerul, magistratura, școlile, instituțiile culturale, corporații, etc.

P. S. S. Episcopul Grigorie a deschis seria cuvântărilor asigurând pe reprezentantul Guvernului de încrederea țării și pe reprezentantul Armatei de simpatii cetățenilor. Îl răspunde dl. prefect Colonel Mălcănescu mulțumind tuturor pentru încrederea exprimată Guvernului. Seria cuvântărilor a încheiat-o Dl. General Const. Bălăcescu. Domnia sa își exprimă mulțumirea de a constata în rândurile cetățenilor o simpatie și încredere tot mai accentuată în Armată, ținându-și o datorie să transmită M. S. Regelui, Capul suprem al Armatei aceste manifestări de încredere și dragoste. Domnia sa reconstitue în câteva cuvinte istoria zilei de 10 Maiu, ceea ce era necesar, deoarece mulți serbătorim fără să știm ce sărbătorim. Muzica a intonat Imnul Regal.

Festivalul dela Palatul Cultural.

După masă a avut loc la Palatul Cultural festivalul artistic al Despărțământului Astrel. Sala a fost arhitecturală. A vorbit dl. prof. Eduard Găvănescu arătând istoricul zilei de 10 Maiu. Au contribuit la succesul deplin al serbării: corul elevelor Șc. normale de fete, minunat dirijat de Dșoara Lepa Dora, corul teologilor. Dansurile naționale ale elevelor Școalei normale au stârnit ropote de aplauze. Au spus frumos versuri dnii Ioan Onae și H. Vișoiu și a cântat cu multă școală, dl. Const. Ursulescu acompaniat la pian de dl. Dr. Aurel Botiș. Se cuvine laudă dlui slt. Ioniță pentru felul artistic cum a fost executată de către Muzica Reg. 93 Inf. înălțătoarea rapsodie românească de Fotimo. Festivalul a reușit în mod strălucit.

Seara a avut loc procesiunea cu torțe și facle, ca în toți anii.

Sportive

Evenimentul cel mai de seamă al săptămânii a fost desigur matchul de fotbal între România și Bulgaria, pentru Cupa Balcanică, care a avut loc Duminică în Capitală și la care a asistat și M. Sa Regele Carol II.

Pentru orașul nostru însemnătatea sportivă au furnizat-o „Campionatele interșcolare” aranjate anul acesta de liga „Mureșul”, la cari au luat parte aproape toate școlile secundare din oraș. Lupta dintre elevi a fost una dintre cele mai frumoase, prezentând ici-colea destule emoții printre concurenți. Au luat parte, „Liceul Moise Nicoară” (L. M. N.), „Liceul Rom. Cat.” (L. C.), „Școala Normală de băieți” (Șc. N.) și „Școala sup. de Arte și Meserii” (Șc. A. M.) S'au remarcat elevii Liceului Moise Nicoară, cari din nouă probe și-au însușit 8 campionate, cedând numai la 300 m. Școalei Normale.

Dăm aci rezultatele tehnice cari s'au obținut.

football.

România—Bulgaria 5:2 (1:0)

Dela corespondențul nostru din Capitală: După dezastruoasa noastră înfrângere de la Sofia, când vecinii nostri dela Sud au reușit prima lor izbândă pe teren internațional, oficialii noștri și-au dat seama, că o formație alcătuită „ad hoc” nu ne va putea reprezenta onorabil, și venindu-le gândul cel bun, au alcătuit — după împrejurări — echipa cea mai bună, care a reprezentat culorile naționale. Și de data aceasta cu deplin succes, datorită și tehnicii superioare ce am avut asupra Bulgarilor.

Despre echipa bulgară s'a putea spune că este destul de bună, practicând stilul german. Înaintarea lor practică jocul pe aripi, fiind secundat de viteza și ajutorat de duritatea, am putea spune chiar brutalitatea celorlalți coechiperi. Apărarea la fel la punct, dar cu toate acestea n'au putut rezista echipei noastre, lipsindu-le complet tehnica.

Cei din echipa națională a României au desfășurat un joc cu totul superior echipei adverse, pe care a dominat-o dela început și până la sfârșitul jocului.

Înaintarea română excelentă, halții buni, apărarea perfectă în fața fundașului Alb, al Gloriei, care contează astăzi ca cel mai bun din țară. Arădanii pe drept cuvânt pot să revindece o parte din acest succes.

Goalurile au fost marcate Sepi (1), Bodola (2), Stanciu (2).

Bulgarii au marcat prin Luzunoff și Pescheff.

A arbitrat D. Fabriș (Jugoslavia) absolut imparțial și spre mulțumirea tuturor.

Situația Cupei este următoarea:

1. România	4	3	0	1	18:9	6
2. Jugoslavia	5	3	0	2	10:5	6
3. Grecia	4	2	0	2	10:14	4
4. Bulgaria	5	1	0	4	9:18	2

—o—

miljean

Sâmbătă după masă s'au ținut probele pentru „Campionatele interșcolare”, între școlile secundare mai sus arătate: Dăm aci rezultatele tehnice, menționând totodată pe cele mai valoroase. Punctuația s'a făcut așa, că locul I-lu ia 4 puncte, I. II 2 p. și locul III 1 p.

80 metri plat:

1. Adamovici (L. M. N.) 10 sec.
2. Institoris (L. Cat.) 10,2 "
3. Beucan (Șc. Norm.)

Câștigat cu 2 m. 11 concurenți

300 metri plat:

1. Trifu (Șc. Norm.) 43 s.
2. Buliu (L. M. N.) 44 "
3. Neidenbach (")

Câștigat cu 3 metri, 9 concurenți.

1000 metri

1. Nicolescu (L. M. N.) 3 m. 2 sec.
2. Burdan (L. Cat.)
3. Târziu (Șc. norm.)

Câștigat ușor 10 m. 12 concurenți

Greutate:

1. Iovănescu (L. M. N.) 13.10 m.
2. Andra (") 11.35 "
3. Morar (") 11.26 "

foarte frumos rezultat, 11 concurenți.

Disc:

1. Iovănescu (L. M. N.) 29.98 m.
2. Andra (") 28.63 "
3. Morar (") 27.21 "

6 concurenți.

Suliță:

1. Iovănescu (L. M. N.) 41.05 m.
2. Andra (L. M. N.) 36.50 "
3. Morar (") 35.20 "

10 concurenți

Lungime:

- 1-2 Firoiu (L. M. N.) 5.18 m.
- 1-2 Institoris (L. Cat.) 5.18 "
- 3 Morar (L. M. N.) 5.08 "

10 concurenți

Înălțime:

1. Ighisan (L. M. N.) 1.50 m.
2. Adamovici (") 1.45 "
3. Institoris (L. Cat.) 1.45 "

8 concurenți.

4x100 m stafetă

1. L. M. N. 53 sec.
2. L. Catolic
3. Arte și Meserii

4 concurenți

Situația finală a clasamentului este:

1. Liceul Moise Nicoară 47 puncte.
2. Liceul Catolic 11 "
3. Școala Normală 6 "
4. Arte și Meserii 1 "

La finele concursului athletic interșcolar s'a jucat un match de football între Liceul M. N.—Șc. Sup. de Comerț 0—0

Imos toate întâmplările prin cari scuse în ultimele săptămâni. Apoi au auzi bătând toaca de liturghie aduse aminte, că era Duminică de sărbătoare și se îmbracă pentru biserică. Gruenii erau oameni cu frica lui Dumnezeu. Săraci ca vai de ei, își mănăiau cu multă trudă mărul de zilele. Cei cari aveau câte o măr-gă de cal se asociau între ei și aveau în țară cu toporiști de coase sate, pe cari le vindeau pe cereale. I mai mulți duceau însă o viață foarte grea de salahori. Își luau de la merinde în desagi pe o săptămână: un malai, câteva cepe și o cată de slănină și porneau de Duminică după masă cu săcurea și fetele la pădurile cari se defrișau pentru exploatarea evreilor, unde lucrau și pe stânci, de unde și numirea de ocupăție: „la stânceni”. I mai ghea și istovitoare mai ales pe vreme de iarnă, când le îngheța mâna și picioarele. Foamea și lipsurile de tot îi bântuiau cu furie în Gruu din timpul iernii până pe vremea secerii. Și cum omul sărac cade ușor la mâna beției, căci bea să-și încălzească măduarele pe vreme de ger, de oboseală, bea de năcaz și bea când se abate asupra lui vre-o

bucurie, bleștii grueni erau și mai săraci. Boalele își făcuseră pat cald în căsuțele nevoiașelor ale gruenilor. Oțeta decima satul fiindcă în trupurile subrede, infometate și alcoolizate, nici o putere nu i-se opunea.

Altfel, erau oameni deschiși la suflet, nefericiți și iubitori de dreptate. Duși o săptămână de acasă la stânceni, seseau Sâmbătă seara și Duminică dimineața era plină bisericuța de grueni. Se înclinau cu evlavie sinceră, căci în mizeria în care se sbețeau, credința era o mângăiere și o nădejde. Obiceiuri patriarhale împânzeau aceasta evlavie de un misticism rar. Se înclinau în mătâni largi și repetate și se auzeau suspine între rugăciunile bolborosite pe întrecute deodată. Ascultau ingenușia evangheliei, iar când se termina slujba și ieșeau din biserică, se salutau bucurându-se cu vorbe pe cari le învățaseră din pruncie:

— Primească Dumnezeu sfânta rugăciune!

— Primească Dumnezeu!

Gruenii așteptau în fața bisericii ieșirea părintelui Grigorie. Acuma, că dormiseră o noapte după întâmplările zilei de alegeri, erau mai mulcomiți, vedeau mai clar lucrurile și simțeau

cu toți nevoia de a mai sta de vorbă cu părintele.

Când apără părintele în tinda bisericii se descoperi tot poporul și cei mai apropiați, sărutară mâna sfințită. Părintele Grigorie era nu numai respectat de șapte sate, dar iubit sincer de poporeni. Îl despărțea vârsta și firea părintelui, căci nimeni n'ar fi îndrăznit să spună o vorbă rea despre popa Grigorie din Gruu. Nu era om ca toți oamenii. Hotărât nu era om de duzină și de aceea îl cinsteau șapte sate.

Părintele binecuvântă și salută poporul cu același salut obicinuit la ieșirea din biserică, și i se răspunde într'un glas din toate părțile: Primească Dumnezeu...

Porni spre casă încetinel, însoțit de popor. Ciuntu, rotarul, începu vorba, așa ca să spună ceva:

— Apoi, domnule Părinte, trecurăm și de alegeri.

— Toate trec, Toadere, toate trec și cuminte-i omul, care nu se amărăște pentru orice. ci atunci când are un năcaz se gândește așa în inima lui: oare peste câțiva ani o să-mi mai aduc eu aminte de năcazul acesta?

— Că zău așa-i, domnule părinte — răspunde un gruiian.

— Drept are domnul părinte, — încuviință altul. Că dacă te-ai gândi așa, ți-s'ar ușura inima și Doamne de multe primejdii ai scăpa.

— Numai cu una nu mă împac eu — se amestecă Dăru. Lu arvocații ăștia de rumân. Că, bată-i puterea unui Dumnezeu din Ceru, tare-s hoți și mincinoși. Ia de pe tine și cămașa când ai trebuință de el, iar când are el trebuință de tine, te omoară cu aceea, că ești român și trebuie să ții cu el...

— Că el ține cu tine? — spuse un alt glas. Așa să-l ajute Dumnezeu. Dar n'ai văzut, oameni buni, cum benchetuiam domnii noștri de român cu jandarmii și cu ofițerii cari ne snopeau pe noi ieri în bătai? Ce români, dușmani mai răi ca ungurii, că cei puțin ungurii dacă te și bate, dar știi că-i ungur, nu mințește, că-i de al tău.

— În fața judecătorilor — se amestecă alt gruiian — le umblă gura ca oțmelită de melițat cănepa, de ai crede, că acuși acuși se iau de cap și tu biet țărăan care-i plătești te bucuri gândind, că așa-i cu cale, iar după ce ai pierdut pâră și ieși afară îl vezi pe domnu procatâr cum se brâncătește cu celalalt procatâr, de par'că nu ei se certau mai înainte în fața judecătorului.

(Va urma).

Medicii arădani.

Un biet moț, din acei cari pornesc în largul țării cu cercuri, se plângea, că e greu bolnav. N-avea bani să se ducă la un doctor.

Mi-am frământat mintea, unde să-l trimit. N-aveam nici eu bani (curba de sacrilegiu, m-a ars la ficat cumplit). L-am trimis la Domnul Dr. Siartău.

Ei bine, a doua zi bietul moț, îmi povestea cu lacrimi în ochi, că s'a dus la Dl dr. Siartău, i-a spus că-i bolnav dar n-are bani să-l plătească și totuși „domnu doftor, alduiască-l Dumnezeu, m-o căutat și pe dreapta și pe stânga, ba s'a uitat în foale la mine și cu oglinda (radioscopie), așa ca la unul care ar fi avut buzunarele pline cu galbeni“.

Povestea e scurtă. Imi place să cred, că și alți medici români ar fi procedat la fel în cazul acesta, ceea ce nu mă împiedică să profit de acest prilej binevenit, ca să exprim iubitului și stimatului domn dr. Siartău cele mai sincere sentimente de dragoste și respect.

Iar rândurile aceste să se știe, că nu sunt o reclamă, ci un răspuns la felul cum înțelege dl dr. Siartău să se poarte și cu bolnavii dela cari nu primește nici un ban.

Dealtfel constat cu o vie plăcere, că din generația domnieisale, mai sunt aci în Arad câțiva medici români vrednici de cea mai deplină cinste și laudă.

Să ni-i țină Dumnezeu.

Tovie.

Serbarea de educație fizică a liceului „Moise Nicoară“

Duminecă, 17 Maiu, va avea loc pe arena sportivă Gloria C. F. R. serbarea anuală de educație fizică a elevilor dela liceul „Moise Nicoară“. Programul serbării — pe care-l reproducem mai jos — a fost pregătit de profesorii Dabiciu și Grau.

Suntem în credința, că publicul românesc, care a urmărit an de an, aceste manifestațiuni sportive ale tineretului școlar, va participa și anul acesta într'un număr frumos.

Programul serbării.

1. Defilarea elevilor.
2. Exerciții libere executate de cl. I A și I B.
3. Exerciții libere executate clasele II-VII.
4. Exerciții cu stegulețe executate de cl. II-VII.
5. Figuri gimnastice.
6. Chindia, dans național.
7. Exerciții cu cercuri și bastoane, cl. IV.
8. Bastoane lungi, cl. V-VI.
9. Cercuri mari, cl. II B.
10. Banu Mărăcine, dans național, cl. IV.
11. Exerciții cu bastoane, cl. V-VI.
12. Exerciții la bănci cl. III B.
13. Echipa de model la paralele.
14. Cercuri mici, cl. I B.
15. Diferite dansuri naționale, cl. VII-VII Tr.
16. Piramidă.
17. Gimnastică parteră.
18. Match de football: Școala normală de băieți — Liceul Moise Nicoară.

Exercițiile libere ale punctelor 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14 și 15, se execută cu acompaniamentul muzicii militare a Reg. 93.

Inceputul precis la ora 5.

Bilete se găsesc la Secretariatul Liceului și în ziua serbării la ghișeu a renei sportive.

Un curent românesc în Arad.

Uniunea foștilor voluntari, des-părțământul Arad, întrunită în ședință la 5. v. 1931, luând în discuție chestiunea condițiilor în cari s'a oferit unora dintre voluntari ordinul „Ferdinand I.“ își însușește în întregime vederile Comitetului central U. F. V. în senzul, că:

1. Voluntarii rămân și pe viitor credincioși idealurilor românești exprimând aceeași dragoste, devotament și spirit de jertfă Țării și M. S. Regelui Carol al II-lea.

2. Consideră, actul de ultimă oră al guvernului național țărănist în legătură cu propunerile de decărare, ca o ispravă vrednică de cel mai profund dispreț al sufletelor conștiente din această țară.

3. Nici un voluntar nu va accepta decorația oferită în condițiunile știute.

Tot cu acest prilej, voluntarii arădani constată cu nemărginită scârbă, că în fața patriotismului integral al românilor de bună credință din întreg cuprinsul țării au reușit să-și afirme în Ardeal întâietatea elemente disolvante, cari își aveau nelămurite sentimentele naționale până în anul unirii, iar după unire făcând exces de vorbărie s-au cocoșat în posturi înalte, alcătuind un strat distructiv în organismul neamului prin cea mai odioasă armă: regionalismul.

Precum acești demagogi dușmani sunt vechiului regat, dușmani sunt și Ardealului, care nu vrea să recunoască nici un soi de separatism sau desbinări între fiii lui adevărați și frații din celelalte provincii. Conștiința românească este chemată să-i descopere, desvelind vâlul dedesupturilor de interese politice și svârlindu-i în obscuritatea din cari i-a scos la suprafață tulburările inerente ultimului deceniu din istoria noastră.

Voluntarii arădani, desconziderați până astăzi de clicile vânătoare de situații și îmbogățiri, sunt hotărâți să ia o atitudine dărză față de foștii renegați, oricât de sus i-ar fi cucoșat vremurile și în unire cu elementele pozitive ale acestui oraș, regăteni sau ardeleni, să înceapă deparazitarea.

Dorim acestor vrednici fii ai neamului, cari în vremuri de grele încercări nu și-au precupețit sentimentele românești, cea mai deplină izbândă, izbânda lor fiind a noastră a tuturor, izbânda omeniei și adevărului asupra ticăloșiei și minciunii.

Nu aruncați bani Dv. pentru unt de piață, cu acel preț primiți în prăvălia noastră, untul medicinal pasteurizat a la TESCHEN, cu 500%, mai bun, a lei 100 Kg. IN MIC.

Brânză de LIPTAU a lei 60 Kg. Brânză de BRĂILA a lei 60 Kg. TRAPIST caș a la BANYALUKA a lei 50 Kg. Ementhal SCHWARTZ a lei 180 Kg. GROVER a lei 100 Kg. BURDUE a lei 60 Kg. Brânza SECUIASCĂ a lei 40 Kg. Specialități Elvețiene, Franceze, Cehe, Austriece în detalii cu prețuri de engros.

„Aromat“ Ind. și prăvălie de specialități din lapte. Arad, Calda Banatului Nr 3.

Citiți și răspândiți:

„Aradul“

Tiparul Tipografiei Diecezane Arad.

INFORMAȚIUNI. Calendarul săptămânal

Maiu

are 31 zile

Florar

1931. Zilele săpt.	Calendarul Iulian îndreptat	Calendarul Greg.	Soare răsare
Dumineca orbului, Ev. dela Ioan, c. 9, gl. 5, a inv. 8. „In vremea aceea trecând Isus văzută pe un orb...“			
Dumin.	17 S. Ap. Andronic	Ubal	5.06 8
Luni	18 M. Teodol, Paulin	Felix	
Marți	19 M. Patrichie, Memandru	Iov	
Mercuri	20 Marl. Talaleu	Bernhard	
Joi	21 (+) Înălțarea D-lui	Constantin	
Vineri	22 C. Vasilisc, Codru	Iulia	
Sâmbătă	22 C. Mihail mărtur.	Desideriu	

□ **Noul prefect al Aradului.** În vederea alegerilor, în Ardeal au fost numiți câțiva prefecti noi. La Arad, Dr. G. Șerban, medic, Bihor: Augustin Cludaru, Hunedoara: Dumitru Bratu, Maramureș: Liviu Giurca, Năsăud: Ștefan Scridon, Târnava-Mare: Dionisie Moldovan, Turda: Virgil Ciobanu.

Prefectul județului nostru, a plecat Marți după masă la București, pentru a depune jurământul.

□ **Ziar zilnic la Arad.** La data de 10 Maiu a apărut în Arad ziarul zilnic „Timpul“ organ independent de informație. Ziarul e scos de frații Chivăran. Până acum ziarul se prezintă bine. Urâm noului confrate viață lungă.

□ **Societatea izbânda a Invalidilor și Văduvelor din război, Filiala Arad,** aduce la cunoștință pe această cale, că toți Inv. Văd; și Orfanii din război, rămași neîmproprietăriți până în prezent, să întocmească tablouri în care să fie confirmat de Primăria locală că nu a fost împroprietăriți, și aceste tablouri să fie trimise la adresa noastră, sau date delegatului nostru a le aduce la Societate, și noi a le înainta Consilieratului Agricol, fiind încredințați pentru aceasta, de către Consilieratul Agricol Arad.

□ **Parastas.** Duminecă 17 Mai a. c. la ora 11 și jumătate va avea loc în Catedrala orașului un parastas de 6 săptămâni pentru pomenirea lui Lazăr Roșculeț, fost profesor la gimnaziul Iosif Vuican.

Corpul didactic, prietenii și cunoșcuții sunt rugați să la parte.

□ **Direcțiunea Căii ferate electrice Arad-Podgoria,** aduce la cunoștință tuturor că trenurile de persoane vor circula și după 15 Mai a. c. adică după introducerea orei Europei centrale — tot la orele înscrise în Mersul trenurilor în vigoare.

Logodnă. Domnul Ioan Cloară funcționar la subprefectura Aradului și Domnișoara Sabina Stoicovici din Lipova logodiți.

Felicitările noastre.

□ **Ziua Mamei.** Soc. ori. naț. a femeilor române, înțelegând marea valoare educativă pe care o are înrădăcinarea Cultului Mamei în sufletele tineretului, aranjază Duminecă la 17 Maiu c. ora 11 o serbare la teatrul orașenesc, în cadrul căreia se vor premia cele mai bune lucrări rezultate din concursul ținut cu elevii clasei a treia dela școalele secundare și normale din localitate.

Înainte de serbare, la ora 9 și jum. se va celebra în biserică din cetate un parastas întru pomenirea mamelor decedate.

Publicul este invitat a lua parte la aceste manifestații. Intrarea la serbare liberă.

□ **Adunarea generală a Cercului Românesc din Arad,** este convocată pe ziua de 16 Maiu a. c. orele 17 (5. d.

a.) în Sala de dans a Cercului, ordinea zilei Raportul general al Consiliului de administrație și alegerea noului Consiliu și Comitet de cerc conform Statutelor aprobate.

□ **Spania fierbe din nou.** La începutul săptămânii acesteia în Madrid început din nou revoltele. Guvernul republican declară, că în dosul acestor mișcări sunt monarhiști. Presa spaniolă însă, prin faptul că de data aceasta revoluția Madridului au cerut de la marea armatei, confiscarea averii socializarea fabricilor, precum și predilecția ce o arată turburătorii aprinderea bisericilor și mănăstirilor și persecutarea preoților și călugărilor crede că la mijloc e mâna Moscovei.

□ **Noul președinte al republicii Franceze.** Mercuri a avut loc la Versaie alegerea noului președinte al republicii Franceze. A fost ales dl. Doumer cu 556 voturi față de Briand, care a obținut numai 380.

□ **Fraude cu reforma agrară.** Prefectura județului au sosit patru pectori și 2 ingineri hotarnici, pentru anchetarea fraudelor comise cu reforma agrară. Dorim anchetatorilor de succes și le cerem ca pe cei vinși — ori cine ar fi ei să-i dea pe justiției.

□ **Asociația profesorilor secundari.** A ținut Luni seara, ședința în care a ales noul comitet. Au fost aleși: Consuela Langier, Dșoarele Cosma, Aurora Ștefănescu, dnl Teodor Vintilă Popescu, Eduard Găvruș, ing. R. Cărpînșan, Ugrin, M. M. și J. Grapini. Censori au fost aleși M. Ursu și dnl Ardeleanu Ilie, Ioan și Șonieru Nicolae.

Președintele se va alege în următoarea ședință a comitetului.

□ **Sâmbătă 16 Mai 1931** ora 9 intrunesc foștii voluntari arădani terasa restaurantului Canea, la un har cu bere.

Fără pretenții și fără program simplă agapă prietenească.

Prietenii voluntarilor sunt văzuți drag la aceasta întâlnire.

□ **Totuși Einstein e plagiator!** O telegramă recentă din New-york, anunță moartea profesorului Michelson, care făcuse cercetări amănunțite asupra surării razelor. Telegrama, anunță dată că Einstein pe cercetările de modest profesor și-a bazat atâtea cutate teorii a relativității. Cu altele vint, profesorul Michelson a și Einstein trage folosul muncii sale să nu-i zici plagiator?

□ **Salutăm în orașul nostru** Lt. Colonel Lăcătușu Mihail, comandant al artileriei, un distins bine apreciat în cercurile militare.

□ **Au fost înaintași pe ziua de** Maiu dnl sublt. Petrișor Leon Reg. 93 Inf. și Sublocot. Roman din Reg 1 Roșiori, ambli la gradul locotenent. La mai mare!

Redactor responsabil: SIMION MICLEA